

II. DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacja o spełnieniu przez Bank wymogów, o których mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe:

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Nadzoru Bankowego, Komisja Nadzoru Finansowego na rok 2018 zaleciła poziomy współczynników kapitałowych w wysokości:

- Współczynnik kapitałowy Tier 1 - 10,875 (osiągnięty przez Bank: 11,66),
- Całkowity współczynnik kapitałowy - 12,875 (osiągnięty przez Bank - 12,50).

(w zł)

Wyszczególnienie:	Wartość na 31.12.2017 r.:	Wartość na 31.12.2018 r.:
Fundusze własne, w tym:	21 820 582	23 872 700
Kapitał Tier I, w tym	20 873 448	22 272 700
Kapitał podstawowy Tier I	20 873 448	22 272 700
Kapitał dodatkowy Tier I	-	-
Kapitał Tier II	947 134	1 600 000
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym	218 729 303	191 019 428
z tytułu ryzyka kredytowego:	184 839 802	160 011 428
z tytułu ryzyka walutowego:	2 349 638	-
z tytułu ryzyka operacyjnego:	31 539 863	31 008 000
Łączny współczynnik kapitałowy	9,98	12,50
Współczynnik kapitału Tier I	9,54	11,66
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	9,54	11,66
Kapitał wewnętrzny	20 207 000,00	15 282 000,00

2. Dane dotyczące walutowej struktury aktywów i pasywów:

W księgach Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku występują aktywa oraz pasywa wyrażone w polskich złotych oraz w walutach obcych, które zostały przeliczone na polskie złote po obowiązującym w w/w dniu średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP, tj.:

USD	-	3,7597 zł
EUR	-	4,3000 zł
GBP	-	4,7895 zł
DKK	-	0,5759 zł
CHF	-	3,8166 zł

Walutowe pozycje aktywów:

Lp.	Pozycja bilansowa:	USD	EUR	GBP	DKK	CHF
1.	Kasa	9 864,00	37 365,00	7 480,00	-	330,00
2.	Należności od sekt.finansowego	146 541,34	962 671,43	9 790,90	519,49	9 117,91
3.	Aktywa pozostałe	700,00	-	-	-	-
	RAZEM:	157 105,34	1 000 036,43	17 270,90	519,49	9 447,91

Walutowa struktura aktywów w przeliczeniu na złote:

Lp.	Pozycja bilansowa:	Wartość [PLN]:	W tym									
			USD [w PLN]:	Struktura:	EUR [w PLN]:	Struktura:	GBP [w PLN]:	Struktura:	DKK [w PLN]:	Struktura:	CHF [w PLN]:	Struktura:
1.	Kasa	6 213 176,56	37 085,68 zł	1%	160 669,50 zł	2%	35 825,46 zł	1%	- zł	0%	1 259,48 zł	0%
2.	Należności od sekt.finansowego	77 659 426,64	550 951,48 zł	1%	4 139 487,15 zł	5%	46 893,52 zł	0%	299,17 zł	0%	34 799,42 zł	0%
3.	Aktywa pozostałe	237 647 520,61	2 631,79 zł	0%	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%
	RAZEM:	321 520 123,81 zł	590 668,95 zł		4 300 156,65 zł		82 718,98 zł		299,17 zł		36 058,89 zł	

Udziały poszczególnych walut w sumie aktywów:

Waluta:	Kwota:	Kwota w przeliczeniu na PLN:	Udział w sumie aktywów:
USD	157 105,34	590 668,95 zł	0,18%
EUR	1 000 036,43	4 300 156,65 zł	1,32%
GBP	17 270,90	82 718,98 zł	0,03%
DKK	519,49	299,17 zł	0,00%
CHF	9 447,91	36 058,89 zł	0,01%
PLN	321 520 123,81	321 520 123,81 zł	98,47%
	x	326 530 026,45	100,00%

Walutowe pozycje pasywów:

Lp.	Pozycja bilansowa:	USD	EUR	GBP	DKK	CHF
1.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - bieżące	73 002,57	526 704,86	16 035,48	240,96	8 990,87
2.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - terminowe	118 393,65	448 174,62	3 248,92	-	1 702,51
3.	Pasywa pozostałe	-	-	-	-	-
	RAZEM:	191 396,22	974 879,48	19 284,40	240,96	10 693,38

Walutowa struktura pasywów po przeliczeniu na złote:

Lp.	Pozycja bilansowa:	Wartość [PLN]:	W tym									
			USD [w PLN]:	Struktura:	EUR [w PLN]:	Struktura:	GBP [w PLN]:	Struktura:	DKK [w PLN]:	Struktura:	CHF [w PLN]:	Struktura:
1.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - bieżące	117 515 515,00 zł	274 467,76 zł	0%	2 264 830,90 zł	2%	76 801,93 zł	0%	138,77 zł	0%	34 314,55 zł	0%
2.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - terminowe	149 568 609,57 zł	445 124,61 zł	0%	1 927 150,87 zł	1%	15 560,70 zł	0%	- zł	0%	6 497,80 zł	0%
3.	Pasywa pozostałe	54 401 013,99 zł	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%
	RAZEM:	321 485 138,56 zł	719 592,37 zł		4 191 981,76 zł		92 362,63 zł		138,77 zł		40 812,35 zł	

Udziały poszczególnych walut w sumie pasywów:

Waluta:	Kwota:	Kwota w przeliczeniu na PLN:	Udział w sumie pasywów:
USD	191 396,22	719 592,37	0,22%
EUR	974 879,48	4 191 981,76	1,28%
GBP	19 284,40	92 362,63	0,03%
DKK	240,96	138,77	0,00%
CHF	10 693,38	40 812,35	0,01%
PLN	321 485 138,56	321 485 138,56 zł	98,46%
	x	326 530 026,45	100,00%

3. Dane o źródłach pozyskania depozytów z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku.

Branżowe segmenty rynku:

(w zł)

Branża gospodarki:	wartość bilansowa na 31.12.2017 r.:	udział na 31.12.2017 r.:	wartość bilansowa na 31.12.2018 r.:	udział na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	28 181 766,98	10,45%	28 752 955,22	9,73%
GÓRNICCTWO I WYDOBYWANIE	645 648,49	0,24%	1 333 015,47	0,45%
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10 295 011,67	3,82%	9 476 811,94	3,21%
DOSTAWA WODY	1 735 537,00	0,64%	1 415 909,08	0,48%
BUDOWNICTWO	14 980 561,71	5,56%	19 257 987,16	6,52%

HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	4 236 998,51	1,57%	4 865 423,55	1,65%
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	1 204 272,86	0,45%	2 038 247,48	0,69%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	373 101,79	0,14%	429 724,34	0,15%
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	683 024,46	0,25%	573 964,97	0,19%
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	2 615 037,50	0,97%	2 512 701,78	0,85%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	3 088 505,04	1,15%	2 775 648,61	0,94%
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I TECHNICZNA	1 310 253,76	0,49%	6 287 749,92	2,13%
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	99 557,75	0,04%	80 253,64	0,03%
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	18 320 198,90	6,80%	22 893 831,01	7,75%
EDUKACJA	106 317,88	0,04%	156 148,07	0,05%
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	305 301,77	0,11%	329 005,55	0,11%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	201 804,59	0,07%	274 522,79	0,09%
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	3 738 971,19	1,39%	7 090 276,47	2,40%
POZOSTAŁE BRANŻE	17 173 600,28	6,37%	18 393 661,87	6,23%
OSOBY FIZYCZNE*	160 287 766,95	59,46%	166 430 555,02	56,35%
RAZEM:	269 583 239,08	100%	295 368 393,94	100%

*Grupa klientów ujęta w celu kompletności prezentacji danych

Geograficzne segmenty rynku:

(w zł)

Gmina:	wartość bilansowa na 31.12.2017 r.:	udział na 31.12.2017 r.:	wartość bilansowa na 31.12.2018 r.:	udział na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
Jonkowo	67 451 188,32	25,02%	79 355 926,20	26,87%
Dobre Miasto	52 343 384,63	19,42%	54 445 662,45	18,43%
Miłakowo	22 666 269,99	8,41%	23 954 137,05	8,11%
Łukta	20 491 300,95	7,60%	24 521 821,12	8,30%
Świątki	14 623 366,66	5,42%	12 775 416,02	4,33%
Lubomino	13 494 907,00	5,01%	15 634 465,18	5,29%
Gietrzwałd	13 377 052,94	4,96%	18 165 160,01	6,15%
Dywity	16 067 872,45	5,96%	21 711 266,51	7,35%
Olsztyn	47 581 570,94	17,65%	42 903 014,58	14,53%
Morąg	1 486 325,19	0,55%	1 901 524,82	0,64%
RAZEM:	269 583 239,08	100%	295 368 393,94	100%

4. Informacja o strukturze koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, branżowe i geograficzne segmenty rynku wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem.

Struktura zaangażowania w 10 największych klientów Banku:

(w zł)

Podmiot	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2017 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
KLIENT 1	10 000 000,00	4,16%	8 928 400,00	3,99%
KLIENT 2	7 388 821,00	3,08%	6 300 000,00	2,82%
KLIENT 3	6 650 000,00	2,77%	5 807 008,50	2,60%
KLIENT 4	6 200 204,50	2,58%	5 679 880,00	2,54%
KLIENT 5	6 058 748,00	2,52%	4 922 540,00	2,20%
KLIENT 6	6 052 800,00	2,52%	4 884 800,00	2,19%
KLIENT 7	5 679 880,00	2,37%	4 722 000,00	2,11%
KLIENT 8	5 481 520,00	2,28%	4 602 348,00	2,06%
KLIENT 9	5 332 000,00	2,22%	4 132 371,11	1,85%
KLIENT 10	4 016 250,00	1,67%	3 995 032,00	1,79%
RAZEM:	62 860 223,50	x	53 974 379,61	x

*Zaangażowanie wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań.

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup powiązanych klientów jest w Banku monitorowane zgodnie z art. 395 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych nr 575/2013 (CRR), zgodnie z którym, Bank nie przyjmuje na siebie ryzyka ekspozycji wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, której wartość przekracza 25% wartości jej uznanego kapitału.

Na 31 grudnia 2018 roku limity koncentracji nie były przekroczone. Na 31 grudnia 2018 roku poziom ryzyka koncentracji Banku z tytułu największego zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu wyniósł 20,68% uznanego kapitału Banku (na 31 grudnia 2017 roku 24,37%).

Struktura zaangażowania w 5 największych Grup:

(w zł)

Podmiot	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2017 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
GRUPA 1	7 416 500,44	3,09%	6 709 304,44	3,00%
GRUPA 2	7 143 348,00	2,97%	5 869 323,09	2,63%
GRUPA 3	6 352 339,44	2,65%	5 491 148,00	2,46%
GRUPA 4	4 583 250,00	1,91%	4 137 314,65	1,85%
GRUPA 5	4 434 300,00	1,85%	4 087 300,00	1,83%
RAZEM:	29 929 737,88	x	26 294 390,18	x

*Zaangażowanie wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań.

Na 31 grudnia 2018 roku największa koncentracja zaangażowania w grupę kapitałową kredytobiorców wynosiła 24,31% portfela kredytowego Banku (na 31 grudnia 2017 roku 28,93%).

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2017r. oraz 31.12.2018 r.:

(w zł)

Branża gospodarki:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2017 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	25 905 550,32	13,20%	21 775 113,91	12,24%
GÓRNICCTWO I WYDOBYWANIE	28 602,52	0,01%	468 806,78	0,26%
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	18 868 775,31	9,61%	14 494 598,27	8,15%
DOSTAWA WODY	658 215,97	0,34%	686 140,09	0,39%
BUDOWNICTWO	16 332 946,96	8,32%	16 338 084,64	9,18%
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	16 763 720,18	8,54%	12 896 101,14	7,25%
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	4 277 714,60	2,18%	1 820 418,46	1,02%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	6 622 812,66	3,37%	5 712 047,10	3,21%
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	902 729,23	0,46%	767 763,07	0,43%
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	-	0,00%	-	0,00%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	10 297 574,42	5,25%	10 932 230,27	6,15%
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I TECHNICZNA	1 914 633,01	0,98%	2 285 049,89	1,28%
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	301 756,50	0,15%	273 477,27	0,15%
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	46 728 802,42	23,81%	45 339 043,74	25,49%
EDUKACJA	714 608,84	0,36%	621 722,95	0,35%
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	1 057 247,84	0,54%	1 163 464,98	0,65%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	1 467 175,09	0,75%	973 657,11	0,55%
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	1 376 458,74	0,70%	2 256 865,96	1,27%
POZOSTAŁE BRANŻE	1 147 483,62	0,58%	889 212,01	0,50%
OSOBY FIZYCZNE*	40 919 483,40	20,85%	38 200 735,21	21,47%
RAZEM:	196 286 291,63	100%	177 894 532,85	100%

*Grupa klientów ujęta w celu kompletności prezentacji danych

W Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W strukturze zaangażowania branżowego Banku dominują podmioty działające w branżach: Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i Rybactwo - 9,73%, Administracja Publiczna - 7,75% oraz Budownictwo - 6,52%.

Geograficzne segmenty rynku:

(w zł)

Gmina:	wartość bilansowa i pozabilansowa na 31.12.2017 r.:	udział na 31.12.2017 r.:	wartość bilansowa i pozabilansowa na 31.12.2018 r.:	udział na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
Jonkowo	113 749 076,96	57,95%	102 051 138,74	57,37%
Dobre Miasto	22 113 804,63	11,27%	17 498 187,31	9,84%
Milakowo	18 367 095,98	9,36%	16 184 427,33	9,10%
Łukta	7 106 520,78	3,62%	11 296 214,47	6,35%
Świątki	9 127 881,62	4,65%	9 529 196,53	5,36%
Lubomino	6 462 238,03	3,29%	5 885 099,00	3,31%
Gietrzwałd	3 003 821,89	1,53%	2 279 507,63	1,28%
Dywity	12 826 520,92	6,53%	10 097 889,86	5,68%
Olsztyn	3 211 206,48	1,64%	2 812 966,22	1,58%
Morąg	318 124,34	0,16%	259 905,76	0,15%
RAZEM:	196 286 291,63	100%	177 894 532,85	100%

W działalności Banku nie występują znaczące koncentracje w segmenty rynku, podmioty czy branże. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

5. Struktura należności banku w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy, z wyszczególnieniem kredytów i pożyczek, lokat w innych bankach i w innych podmiotach finansowych

5.1. Struktura należności Banku w podziale na kategorie:

Podmiot:	31.12.2017 r.		31.12.2018 r.	
	Wartość bilansowa (w zł):	Wsk. struktury (w %):*	Wartość bilansowa (w zł):	Wsk. struktury (w %):*
1	2	3	4	5
Sektor finansowy, w tym:	66 720 390,38	25,37%	82 431 857,37	31,66%
Kredyty w sytuacji normalnej:	-	0,00%	-	0,00%
Kredyty pod obserwacją.:	-	0,00%	-	0,00%
Poniżej standardu:	-	0,00%	-	0,00%
Wątpliwe:	-	0,00%	-	0,00%
Stracone:	-	0,00%	-	0,00%
Lokaty terminowe:	31 426 830,96	47,10%	48 222 028,21	58,50%
Inne należności:	35 293 559,42	52,90%	34 209 829,16	41,50%
Sektor niefinansowy, w tym:	149 528 754,76	56,85%	132 550 552,98	50,92%
Kredyty w sytuacji normalnej:	109 414 048,45	73,17%	94 040 290,73	70,95%
Kredyty pod obserwacją.:	3 278 523,30	2,19%	2 520 486,01	1,90%
Poniżej standardu:	19 077 953,80	12,76%	13 620 250,60	10,28%
Wątpliwe:	8 730 373,71	5,84%	12 383 499,86	9,34%
Stracone:	9 027 855,50	6,04%	9 986 025,78	7,53%
Inne należności:	-	0,00%	-	0,00%

Sektor budżetowy, w tym:	46 757 536,87	17,78%	45 343 979,87	17,42%
Kredyty w sytuacji normalnej:	46 751 203,79	99,99%	45 339 043,74	99,99%
Pod obserwacją:	-	0,00%	-	0,00%
Poniżej standardu:	-	0,00%	-	0,00%
Wątpliwe:	-	0,00%	-	0,00%
Stracone:	-	0,00%	-	0,00%
Inne należności:	6 333,08	0,01%	4 936,13	0,01%
Należności ogółem:	263 006 682,01	100%	260 326 390,22	100%

* wskaźnik struktury dla poszczególnych sektorów został wyliczony jako udział danego sektora w należnościach ogółem, wskaźnik struktury dla poszczególnych kategorii ryzyka został wyliczony jako udział danej kategorii w danym sektorze

a) należności z odroczonym terminem zapłaty - NIE WYSTĄPIŁY;

b) należności przeterminowane i należności sporne, na które nie utworzono rezerw celowych lub nie dokonano odpisu aktualizującego - NIE WYSTĄPIŁY.

5.2. Informacja o kredytach i pożyczkach, od których bank nie nalicza odsetek.

Bank w okresie objętym sprawozdaniem finansowym nie naliczał odsetek od ekspozycji kredytowych na łączną kwotę 16 179 750,56 zł.

5.3. Aktywa finansowe

a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - NIE WYSTĄPIŁY;

b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - NIE WYSTĄPIŁY;

c) kredyty i pożyczki i inne należności

Kredyty i pożyczki i inne należności udzielone przez Bank wykazano w punkcie 5.1.

d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Bony pieniężne	9 838 380,63	20 413 946,28
2.	Obligacje skarbowe	10 028 485,04	12 066 919,23
3.	Obligacje monetarnych instytucji finansowych	2 736 744,44	607 368,00
4.	Obligacje instytucji samorządowych	-	-
5.	Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	-	-
6.	Hipoteczne listy zastawne	-	-
7.	Certyfikaty depozytowe	-	-
	RAZEM:	22 603 610,11	33 088 233,51

e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży;

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Akcje BPS	3 049 779,50	3 125 717,00
2.	Udział w SSOZ	-	2 000,00
3.	Obligacje Skarbowe	1 074 000,00	1 083 400,00
4.	Akcje - PBC MEDIA S.A.	-	-
	RAZEM:	4 123 779,50	4 211 117,00

5.4. Informacja o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości – NIE WYSTĄPIŁY.

Na dzień bilansowy akcje w banku zrzeszającym oraz udziały w SSOZ zostały wycenione według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.

6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:

6.1. Wartość kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - NIE WYSTĄPIŁY.

6.2. Wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy, bez uwzględnienia wartości instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym - NIE WYSTĄPIŁY.

6.3. Wartość, o którą instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem kredytowym zmniejszają wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe - NIE WYSTĄPIŁY.

6.4. Wartość zmiany, w danym okresie sprawozdawczym i narastająco, wartości godziwej kredytów i pożyczek oraz innych należności banku, która wynika ze zmian ryzyka kredytowego – NIE WYSTĄPIŁY.

6.5. Wartość zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jaka wystąpiła w danym okresie sprawozdawczym i narastająco – NIE WYSTĄPIŁY.

7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

7.1. Wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – NIE WYSTĄPIŁY.

7.2. Wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu - NIE WYSTĄPIŁY;

7.3. Różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą Bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności - NIE WYSTĄPIŁY.

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych, z uwzględnieniem:

8.1. Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym):

(w zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Obligacje skarbowe	11 102 485,04	13 150 319,23
2.	Obligacje komunalne RR	-	-
3.	Obligacje korporacyjne RR	-	-
4.	Akcje spółek notowane na GPW	-	-
5.	Inne np. listy zastawne, prawa poboru, prawa do akcji, kontrakty terminowe, opcje	-	-
	RAZEM:	11 102 485,04	13 150 319,23

8.2. Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:

(w zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Akcje spółek notowane na rynku NewConnect	-	-
2.	Instrumenty finansowe notowane na rynku Catalist (transakcje zawarte w ramach alternatywnego systemu obrotu)-obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, obligacje spółdzielcze,	-	-
	RAZEM:	-	-

8.3. Papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nieznajdujące się w obrocie na rynku regulowanym:

(w zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	-	-
2.	Certyfikaty depozytowe BPS, SGB	-	-
3.	Bony pieniężne	9 838 380,63	20 413 946,28
4.	Certyfikaty inwestycyjne	-	-
5.	Obligacje BPS SA	2 736 744,44	607 368,00
6.	Obligacje komunalne (miasta, gminy, powiaty, województwa, związki miast, związki gmin, związki powiatów)	-	-
7.	Inne np. akcje spółek niepublicznych lub udziały w spółkach z o.o.	-	-
	RAZEM:	12 575 125,07	21 021 314,28

8.4. Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością;

(w zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Akcje banku zrzeszającego	3 049 779,50	3 125 717,00
2.	Udziały w SSOZ	-	2 000,00
3.	-	-
	RAZEM:	3 049 779,50	3 127 717,00

8.5. Wartość rynkowa instrumentów finansowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie – NIE WYSTĄPIŁY.

9. Informacje o zawartych przez Bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego - NIE WYSTĄPIŁY.

10. Informacje o posiadanych udziałach i akcjach, w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone - NIE WYSTĄPIŁY.

11. Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznaczył do sprzedaży – NIE WYSTĄPIŁY.

12. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych ujawnieniu podlegają informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania - NIE WYSTĄPIŁY.

13. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży albo z kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności – NIE WYSTĄPIŁY.

14. W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii finansowych - NIE WYSTĄPIŁY.

15. Informacje o zastawie na mieniu Banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które Bank zastawił jako zabezpieczenie zobowiązań - NIE WYSTĄPIŁY.

16. Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi - NIE WYSTĄPIŁY.

17. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku – NIE DOTYCZY.
18. Informacje o należnościach od banków prowadzących działalnością maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich - NIE DOTYCZY.
19. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych - NIE DOTYCZY.
20. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o zobowiązaniach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych: zobowiązania wobec funduszu rozliczeniowego, zobowiązania wobec funduszu rekompensat -NIE DOTYCZY.
21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na należności od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku –NIE DOTYCZY.
22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na zobowiązania od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku - NIE DOTYCZY.
23. Informacje o zobowiązaniach od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich - NIE DOTYCZY.
24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydzielonych dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń, z podziałem na poszczególne podmioty, oraz stanu na koniec roku obrotowego - NIE DOTYCZY.
25. Dane dotyczące zmian stanu wartości niematerialnych i prawnych.
- 25.1. Zmiany stanu wartości niematerialnych i prawnych:

(w zł)

Nazwa wartości niematerialnych i prawnych grupy:	Wartość brutto na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Wartość brutto na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5
Prawa majątkowe – licencje	-	-	-	-
Oprogramowanie	295 232,38	86 497,29	-	381 729,67
Razem	295 232,38	86 497,29	-	381 729,67

25.1. c.d. Umorzenie – amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych:

(w zł)

Umorzenie na początek roku obrotowego:	Amortyzacja za rok:	Inne zwiększenia:	Zmniejszenia:	Umorzenie na koniec roku obrotowego:	Stan na początek roku obrotowego (netto):	Stan na koniec roku obrotowego (netto):
6	7	8	9	10	11	12
-	-	-	-	-	-	-
240 497,38	45 706,69	-	-	286 204,07	54 735,00	95 525,60
240 497,38	45 706,69	-	-	286 204,07	54 735,00	95 525,60

25.2. Wartość obcych wartości niematerialnych prawnych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 Ustawy – NIE DOTYCZY.

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych:**26.1. Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych:**

(w zł)

Nazwa rzeczowych aktywów trwałych :	Wartość brutto na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Wartość brutto na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania - grupa 0	820 347,64	-	137 745,91	682 601,73
Budynki i budowle - grupy 1-2	9 209 784,67	-	270 331,00	8 939 453,67
Maszyny i urządzenia - grupa 3-6	1 862 882,43	252 230,20	322 319,91	1 792 792,72
Środki transportu – grupa 7	244 642,49	-	-	244 642,49
Narzędzia i przyrządy – grupa 8	1 852 699,42	27 346,09	114 405,45	1 765 640,06
Środki trwale w budowie	116 850,00	-	116 850,00	-
Zaliczki na środki trwale w budowie	-	-	-	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	2 583 561,75	200 593,00	149 350,08	2 634 804,67
Razem	16 690 768,40	480 169,29	1 111 002,35	16 059 935,34

26.1. c.d. Umorzenie – amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych:

(w zł)

Umorzenie na początek roku obrotowego:	Amortyzacja za rok:	Inne zwiększenia:	Zmniejszenia:	Umorzenie na koniec roku obrotowego:	Stan na początek roku obrotowego (netto):	Stan na koniec roku obrotowego (netto):
6	7	8	9	10	11	12
27 658,72	-	-	16 464,78	11 193,94	792 688,92	671 407,79
2 443 055,57	231 822,04	133 903,15	270 331,00	2 538 449,76	6 766 729,10	6 401 003,91
1 560 590,82	159 088,18	12 297,66	322 319,91	1 409 656,75	302 291,61	383 135,97
227 098,25	7 017,70	-	-	234 115,95	17 544,24	10 526,54
1 649 297,39	72 547,34	-	114 405,45	1 607 439,28	203 402,03	158 200,78
-	-	-	-	-	116 850,00	-
-	-	-	-	-	-	-
40 650,41	-	-	40 650,41	-	2 542 911,34	2 634 804,67
5 948 351,16	470 475,26	146 200,81	764 171,55	5 800 855,68	10 742 417,24	10 259 079,66

26.2. Wartość obcych środków trwałych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy - NIE DOTYCZY.

26.3. Bank zawarł umowy o ustanowieniu nieodpłatnej służebności przesyłu, na czas nieoznaczony polegającej na prawie posiadania urządzeń elektroenergetycznych, na rzecz ENERGA OPERATOR S.A. z siedzibą w Gdańsku. Umowy potwierdzone aktami notarialnymi:

- Nr 36/2011 z dnia 04.01.2011r. dotyczy działki Nr 245/4 położonej w Lubominie, objętej księgą wieczystą KW Nr OL10/000116818/6,
- Nr 4854/2012 z dnia 10.05.2012 dotyczy działki 39/10 położonej w Jonkowie, objętej księgą wieczystą KW Nr OL10/00056093/8.

W skład urządzeń wchodzi linie kablowe nN YAKY, złącza kablowo-pomiarowe, słup wirowany oraz linie napowietrzne nN.

26.4. Bank zawarł umowę najmu z IT BPS Sp. z o.o. na korzystanie z urządzeń wielofunkcyjnych (drukarko-skanery) o numerach:

- 357/2018/ITBPS/H - bizhab 4052,
- 358/2018/ITBPS/H - bizhab C258.

Dostawcą urządzeń jest Konica Minolta Business Solutions Polska Sp. z o.o. Umowa została zawarta na okres 48 miesięcy za odpłatności czynszu miesięcznego.

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku:

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6
1.	Nieruchomości	6 279 000,00	-	-	6 279 000,00
2.	Pozostałe	512 826,88	-	105 464,26	407 362,62
	Razem	6 791 826,88	-	105 464,26	6 686 362,62

28. Informacje o aktywa trwałe przeznaczone do zbycia:

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6
1.	Grunty	337 232,67	19 593,00	35 600,00	321 225,67
2.	Budynki	2 205 678,67	181 000,00	73 099,67	2 313 579,00
3.	Budowle	-	-	-	-
4.	Pozostałe środki trwałe	-	-	-	-
	Razem	2 542 911,34	200 593,00	108 699,67	2 634 804,67

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów:

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na:	
		początek roku obrotowego:	koniec roku obrotowego:
1	2	3	4
1.	Rozliczenia międzyokresowe czynne z tego:	1 881 142,23	1 580 249,99
1.1.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 684 245,00	1 482 779,00
1.2.	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	196 897,23	97 470,99
	- prenumeraty	3 440,25	2 117,35
	- opłaty ubezpieczenia	22 570,00	22 499,00
	- zapas węgla	7 274,38	14 515,93
	- podatek transportowy	-	363,00
	- prowizje z tytułu udzielenia kredytów	159 559,00	49 922,47
	- koszty dostępu i użytkowania systemów informatycznych	4 053,60	7 819,20
	- rzecznik finansowy	-	234,04
2.	Koszty i przychody rozliczone w czasie:	330 594,08	303 000,40
2.1.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne, w tym:	-	-
	-.....	-	-
2.2.	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	330 594,08	303 000,40
	- przychody pobrane z góry (provizja od kredytów rozliczana liniowo)	330 594,08	303 000,40
	-.....	-	-

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego:

(w zł)

Lp.	Nazwa grupy udziałowców:	Liczba udziałów:	Wartość nominalna udziału:	Wartość udziałów zadeklarowanych ogółem:
1	2	3	4	5
1.	Osoby fizyczne:	3 895	1 000,00	3 895 000,00
2.	Osoby prawne:	207	1 000,00	207 000,00
	RAZEM:	4 102	x	4 102 000,00

W Banku nie wystąpili udziałowcy posiadających ponad 5% głosów na Zebraniu Przedstawicieli.

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału - NIE DOTYCZY.**32. Informacje o akcjach własnych będących w posiadaniu banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych - NIE DOTYCZY.****33. Informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej - NIE DOTYCZY.****34. Informacje w zakresie zobowiązań podporządkowanych obejmujące:**

- 1) wartość poszczególnych pożyczek oraz waluty, w jakich zostały zaciągnięte,
- 2) warunki oprocentowania i terminy wymagalności pożyczek;

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość pożyczki (zł):	Oprocentowanie:	Terminy wymagalności:
1	2	3	4	5
1.	Pożyczka z BPS S.A.	-	-	-
2.	Pożyczka z	-	-	-
	RAZEM:	-	-	-

35. Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych:

(w zł)

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie (ZMIANA):	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych:
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	19 272 704,33	6 698 354,10	284,00	4 926 402,47	21 044 371,96	21 044 371,96
	- w sytuacji normalnej i pod obs.	-	-	-	-	-	-
	- poniżej standardu	1 380 203,99	929 583,70	653 824,80	776 184,88	879 778,01	879 778,01
	- wątpliwe	3 314 043,25	2 270 345,51	- 145 520,30	2 499 073,14	3 230 835,92	3 230 835,92
	- stracone	14 578 457,09	3 498 424,89	- 508 020,50	1 651 144,45	16 933 758,03	16 933 758,03
2.	Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	-	-	-	-	-	-
	RAZEM:	19 272 704,33	6 698 354,10	284,00	4 926 402,47	21 044 371,96	21 044 371,96

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązania:

(w zł)

Wyszczególnienie:		Stan rezerw na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	111 801,52	120 000,00	94 720,77	-	137 080,75
2.	Rezerwy na urlopy	400 000,00	-	367 014,90	32 985,10	-
3.	Rezerwa na zobowiązania wobec byłego Zarządu	297 000,00	-	166 355,74	130 644,26	-
4.	Rezerwa na ryzyko ogólne	1 600 000,00	-	-	-	1 600 000,00
5.	Rezerwa na zobowiązania wobec Izby Celnej	3 540 450,00	532 784,00	2 649 691,20	-	1 423 542,80
6.	Rezerwa na nieautoryzowaną transakcję na rachunku "Warminski Zakątek"	-	115 000,00	113 833,32	1 166,68	-
7.	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-	66 207,14	-	60 263,35	5 943,79
RAZEM:		5 949 251,52	833 991,14	3 391 615,93	225 059,39	3 166 567,34

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących, z wyłączeniem rezerw celowych, według rodzajów aktywów, ze wskazaniem obrotowego stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń oraz stanu na koniec roku :

(w zł)

Wyszczególnienie:		Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Odpisy aktualizujące od należności - sektor niefinansowy, w tym:	3 860 250,66	1 659 910,05	475,43	1 248 491,17	4 271 194,11
	w syt. normalnej i pod obserwacją	-	-	-	-	-
	w syt. zagrożonej	3 860 250,66	1 659 910,05	475,43	1 248 491,17	4 271 194,11
2.	Odpisy aktualizujące od należności - sektor budżetowy	-	-	-	-	-
3.	Koszty komornicze, prowizje	193 230,41	99 170,37	1 791,46	62 534,54	228 074,78
4.	Rezerwy na powstanie należności BCW - 55800-19-4	1 950 000,00	-	-	-	1 950 000,00
5.	Rezerwy na nieopłacone faktury ENDORFINA - 55800-13-4	89 605,94	-	-	-	89 605,94
RAZEM:		6 093 087,01	1 759 080,42	2 266,89	1 311 025,71	6 538 874,83

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń:

(w zł)

Poz.	Wyszczególnienie:	31.12.2017 r.:	31.12.2018 r.:
1	2	2	3
I.	1. Zobowiązania warunkowe udzielone:	24 110 489,38	24 134 489,25
	a) finansowe	17 953 795,37	18 235 028,90
	b) gwarancyjne	6 156 694,01	5 899 460,35
	2. Zobowiązania warunkowe otrzymane:	15 409 000,00	5 000 000,00
	a) finansowe	15 409 000,00	5 000 000,00
	b) gwarancyjne	-	-
II	Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży	-	-
III.	Pozostałe	214 578 383,75	192 727 189,65

38.1. Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym.

Bank udzielił gwarancji z tytułu roszczeń z umów handlowych podmiotom niefinansowym w kwocie 5 899 460,35 zł. Innych gwarancji i poręczeń Bank nie udzielił.

38.2. Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom – NIE WYSTĄPIŁY.

38.3. Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych Banku – NIE WYSTĄPIŁY.

38.4. Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych – NIE DOTYCZY.

38.5. Szczegółowe dane o aktywach Banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także o wartości zobowiązań Banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami – NIE WYSTĄPIŁY.

38.6. Informacje na temat nie ujętych w bilansie transakcji z przyrzeczeniem odkupu – NIE DOTYCZY.

38.7. Informacje o udzielonych zobowiązaniach finansowych, w tym o udzielonych zobowiązaniach nieodwołalnych - podano w punkcie 38.1

Kwota 18 235 028,90 zł dotyczy przyznanych a nie wykorzystanych kredytów przez osoby prawne, osoby fizyczne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Uruchomienie w/w kredytów jest określone stosownymi warunkami w zawartych umowach.

Pozostałe pozycje pozabilansowe w kwocie 192 727 189,65 zł dotyczą przyjętych zabezpieczeń do udzielonych kredytów. Przyjęte zabezpieczenia to głównie hipoteki na nieruchomościach, weksle, cesje i pozostałe.

38.8. Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych na instrumenty pochodne – nie występują.

39. Stosowane przez Bank zasady rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podziału na zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczenie inwestycji w podmiocie zagranicznym – NIE DOTYCZY.

40. Dane na temat znaczących warunków umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość terminu i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych, z uwzględnieniem podziału na rodzaje aktywów i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych – NIE DOTYCZY.

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat.

41.1. Informacje o przychodach, w tym z tytułu prowizji i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej – NIE DOTYCZY.

41.2. Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych:

(w zł)

Nazwa – Grupa:	Amortyzacja za 2017 r.:	Amortyzacja za 2018 r.:
1	2	3
Środki trwałe:	447 665,25	470 475,26
Grunty - 0	-	-
Budynki i lokale - 1	234 235,91	231 822,04
Budowle - 2	-	-
Kotły i maszyny energetyczne - 3	9 626,46	7 852,38
Maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania - 4	37 467,96	107 703,82
Maszyny i urządzenia specjalistyczne - 5	-	-
Urządzenia techniczne - 6	45 955,05	43 531,98
Środki transportu - 7	7 017,70	7 017,70
Narzędzia i przyrządy - 8	113 362,17	72 547,34
Inwestycje w obcych obiektach	-	-
Wartości niematerialne i prawne:	-	45 706,69
RAZEM:	447 665,25	516 181,95

Aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego w roku 2017 i 2018 nie przeprowadzano.

41.3. Dane o skutkach wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej – NIE WYSTĄPIŁY.

41.4. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu wyłączonych z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży – NIE WYSTĄPIŁY.

41.5. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej nadzień sprzedaży – NIE WYSTĄPIŁY.

41.6. Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych – NIE WYSTĄPIŁY.

41.7. Informacje o dokonanych odpisach aktualizujących lub rezerwach celowych należności nieściągalnych, z podziałem na tytuły odpisów i sposób dokonania odpisu w ciężar utworzonych rezerw, w ciężar kosztów operacji finansowych oraz w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, z wyszczególnieniem strat poniesionych z tytułu kredytów i pożyczek,

(w zł)

Tytuł odpisu:	Sposób dokonania odpisu:		
	w ciężar utworzonych rezerw:	w ciężar kosztów operacji finansowych:	w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych:
1	2	3	4
Czeki bez pokrycia	284,00	-	-
.....			
.....			
RAZEM:	284,00	-	-

Straty poniesione z tytułu kredytów i pożyczek w 2018 r. wyniosły 284,00 zł.

Informację o rodzajach utworzonych rezerw oraz odpisów aktualizacyjnych podano w punkcie 35 i 37 informacji dodatkowej.

41.8. Informacje o przychodach z tytułu dywidend, w podziale na jednostki, od których otrzymano dywidendy:

Bank nie otrzymał dywidendy za 2017 r. z tytułu posiadanych akcji.

41.9. Informacje o nakładach poniesionych w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz o planowanych nakładach w okresie najbliższych 12 miesięcy:

(w zł)

Nakłady na :	Poniesione w bieżącym roku obrotowym:	Planowane na następny rok obrotowy:
1	2	3
1. Wartości niematerialne i prawne	86 497,29	16 500,00
2. Środki trwale w budowie	279 576,29	230 000,00
3. Aktywa trwale do zbycia	200 593,00	-
Razem	566 666,58 zł	246 500,00 zł

41.10. Propozycje podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy:

(w zł)

Wyszczególnienie:	Kwota:
1	2
Zysk netto do podziału - proponuje się przeznaczyć na:	1 073 140,82
Fundusz zasobowy	1 073 140,82
Oprocentowanie udziałów	-

41.11. Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, wraz z wyjaśnieniami przyczyn zaniechania – NIE DOTYCZY.

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy:

(w zł)

Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenia	Zmniejszenia:	Stan na koniec roku obrotowego:
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 199 784,00	1 517,00	41 976,00	1 159 325,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 684 245,00		201 466,00	1 482 779,00

Rozliczenie rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

(w zł)

Rezerwy odniesione na:		Aktywa odniesione na :	
Wynik finansowy:	Kapitał własny:	Wynik finansowy:	Kapitał własny:
- 41 976,00	1 517,00	201 466,00	-
W tym z lat ubiegłych:	-	W tym z lat ubiegłych:	-

Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za 2018 rok wynosił: 745 498,00 zł, z tego:

- a) Cześć bieżąca - 586 008,00 zł
b) Cześć odroczonej - 159 490,00 zł

43. Zagregowane dane dotyczące:

43.1. Korzystanie z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty:

Stan zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów pracownikom Banku, członkom Zarządu i członkom Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

(w zł)

Wyszczególnienie:	Liczba osób korzystających z kredytu	Zaangażowanie bilansowe	Zaangażowanie pozabilansowe	Razem
Rada Nadzorcza	5	1 799 855,51	253 402,37	2 053 257,88
Zarząd	0	-	-	-
Pracownicy	34	1 370 707,09	68 186,17	1 438 893,26
RAZEM	39	3 170 562,60	321 588,54	3 492 151,14

Nie udzielano pożyczek, gwarancji lub poręczeń. Wyżej wymienione kredyty znajdują się w sytuacji normalnej i zostały udzielone na warunkach ogólnie dostępnych.

Wobec członków Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników Banku nie stosowano ulgowych stóp procentowych jak również prowizji i

Wyżej wymienione zadłużenie dotyczy następujących terminów:

do 1 roku : 324 847,56

od 1- 3 lat : 52 933,38

Powyżej 3 lat : 3 114 370,20

43.2. Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych członkom zarządu lub organów nadzorczych Banku,

(w zł)

Wyszczególnienie	2018 rok
Rada Nadzorcza	52 185,00
Zarząd	692 119,46

Z nadwyżki bilansowej za 2017 r. nie wypłacono żadnych nagród.

43.3. Przeciętne w roku obrotowym zatrudnienia, w przeliczeniu na etaty:

Przeciętne zatrudnienie (w etatach) w 2018 r. wyniosło 93,07 etatu.

43.4. Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów:

W okresie sprawozdawczym Bank utworzył rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w wysokości 120 000,00 zł, z tego:
- na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne: 120 000,00 zł

43.5. Kosztów poniesionych na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych – NIE WYSTĄPIŁY.

44. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi z Bankiem kapitałowo lub organizacyjnie, z uwzględnieniem zasad polityki kredytowej Banku oraz procentowego udziału przypadającego na transakcje z tymi podmiotami – NIE WYSTĄPIŁY.

45. Informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez Bank na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązаныmi, przez które rozumie się jednostki powiązаныe oraz:

- 1) osobę, która jest członkiem organu zarządzającego lub nadzorującego Banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
- 2) osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami organu zarządzającego lub nadzorującego Banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
- 3) jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub posiada w niej znaczącą ilość głosów, bezpośrednio albo pośrednio, osoba, o której mowa w pkt 1 i 2, lub

4) jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia, skierowany do pracowników banku lub jednostki powiązanej

– wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji; informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie wystąpiły.

46. Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem:

Podejmowanie ryzyka wiąże się nierozdzielnie z prowadzoną przez Bank działalnością, powodując konieczność koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach oraz stałego poszukiwania form obrony przed tymi zagrożeniami.

Wprowadzony w Banku system zarządzania ryzykiem ma więc na celu przede wszystkim zapewnienie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem bankowym, gwarantujące odpowiedni poziom bezpieczeństwa przy zachowaniu rentowności działalności, uwzględniające skalę prowadzonej działalności oraz zmiany zachodzące w samym Banku jak i jego otoczeniu.

Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikowanie, pomiar i szacowanie, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz kontrolowanie występującego w działalności Banku ryzyka służące zapewnieniu realizacji celów działania Banku.

Wprowadzona w Banku struktura organizacyjna jest dostosowana do skali działania Banku oraz profilu ponoszonego przez Bank ryzyka, ma na celu zapewnienie niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie przez Bank ryzyka.

Zarząd Banku odpowiada za wprowadzenie skutecznego, efektywnego i adekwatnego do skali działania Banku systemu zarządzania ryzykiem, natomiast Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad tym systemem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się na podstawie pisemnych regulacji, znanych wszystkim pracownikom biorącym udział w procesie zarządzania ryzykiem, podlegającym regularnym weryfikacjom mającym na celu ich dostosowanie do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego Banku.

Wewnętrzne procedury Banku w zakresie zarządzania ryzykiem wskazują zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka, zasady zarządzania ryzykiem, limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz przyjęty system sprawozdawczości zarządczej.

46.1. Ryzyko rynkowe

46.1.a Ryzyko walutowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany i jednoczesnym utrzymywaniu pozycji walutowej na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu.

W działalności Banku, w procesie zarządzania ryzykiem walutowym wyodrębnić można następujące rodzaje ryzyk rynkowych :

- 1) ryzyko kursowe,
- 2) ryzyko stopy procentowej,
- 3) ryzyko płynności.

Ryzyko kursowe powstaje jako skutek wpływu zmian kursowych na poszczególne pozycje bilansowe Banku, tj. aktywa, pasywa oraz zakontraktowane przepływy środków pieniężnych w różnych walutach.

Ryzyko kursowe składa się z dwóch pozycji :

- 1) strukturalnej, wynikającej z długoterminowych dewizowych aktywów i pasywów (włączając w to kapitał i inwestycje w walutach obcych),
- 2) transakcyjnej, która jest rezultatem dewizowych transakcji natychmiastowych i terminowych.

Ryzyko kursowe określa się wysokością pozycji otwartej w danej walucie i wyraża się w tej walucie i złotychkach. Pozycja otwarta w danej walucie obliczana jest jako różnica między aktywami i pasywami w danej walucie.

Ryzyko stopy procentowej oznacza ryzyko wystąpienia zmian wartości pozycji w związku ze zmianami stóp procentowych.

Ryzyko płynności oznacza możliwość poniesienia straty w wyniku zaistnienia sytuacji, gdy Bank nie ma w danej walucie wystarczających zasobów płynnych na pokrycie swoich zobowiązań gotówkowych w tej walucie, wskutek nieprzewidzianych wcześniej strumieni płatniczych.

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega w szczególności na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

46.1.b Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

Ryzyko stóp procentowych wynika z nieoczekiwanych zmian stóp rynkowych, od których uzależnione jest oprocentowanie aktywów i pasywów Banku. Zmiany stóp rynkowych wpływają bezpośrednio na wysokość przychodów, kosztów i w konsekwencji na wynik odsetkowy. Ryzykiem jednakże jest nie sama zmiana stóp procentowych w przyszłości, ale zmiana, która jest trudna obecnie do przewidzenia.

Ryzyko stopy procentowej obejmuje:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania,
- ryzyko bazowe.
- ryzyko opcji Klienta,
- ryzyko krzywej dochodowości.

46.1.c Ryzyko cenowe

Bank nie identyfikuje w prowadzonej działalności ryzyka cenowego.

46.2. Ryzyko kredytowe

Głównym źródłem ryzyka kredytowego jest portfel kredytowy, w związku z tym celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, cechującego się zarówno wysoką dochodowością, jak i bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego.

Bank stosuje metodę standardową do wyliczenia minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Bank uznaje, iż wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyliczony w filarze I jest wystarczający, o ile wskaźnik udziału aktywów i zobowiązań pozabilansowych o wagach ryzyka 100% i więcej nie przekroczy 40%. W przypadku przekroczenia wyliczany jest dodatkowy wymóg kapitałowy.

Realizacja celów strategicznych w zakresie ryzyka kredytowego odbywa się poprzez :

- 1) określenie zadań i wyznaczenie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań w zakresie ryzyka kredytowego w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- 2) gromadzenie informacji dotyczących ryzyka kredytowego, zarówno w odniesieniu do całego portfela kredytowego, jak też pojedynczych ekspozycji kredytowych,
- 3) opracowywanie i wdrożenie szczegółowych pisemnych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku,
- 4) określanie i monitorowanie zagrożeń z tytułu ryzyka kredytowego podejmowanego przez Bank,
- 5) wskazywanie obszarów ryzyka wymagających modyfikacji lub uzupełnienia,
- 6) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w zakresie ryzyka kredytowego,
- 7) wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku,
- 8) wdrożenie procedur i narzędzi do oceny wiarygodności kredytowej klientów Banku,
- 9) opracowanie i wdrożenie metodyk zarządzania i monitorowania ryzyka kredytowego portfela,
- 10) ustalenie, wdrożenie i monitorowanie limitów wewnętrznych z tytułu ryzyk koncentracji zaangażowań, w tym:
 - a) wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 - b) wobec podmiotów z tej samej branży (sektora gospodarczego),
 - c) zabezpieczonym tym samym rodzajem zabezpieczenia,
 - d) wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a Prawa bankowego,
- 11) opracowanie systemu raportowania organom Banku z obszaru ryzyka kredytowego,
- 12) sprawowanie nadzoru nad kształtowaniem się wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz wdrożenie technik redukcji ryzyka,
- 13) opracowanie, wdrożenie, przegląd i aktualizacja w celu dostosowania do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku, metodologii identyfikacji, pomiaru, monitorowania, raportowania, limitowania oraz kontroli ryzyka kredytowego.

46.3. Ryzyko płynności

Zarządzanie płynnością nierozzerwalnie związane jest z zarządzaniem aktywami i pasywami, albowiem wynik finansowy Banku, będący głównym źródłem zwiększenia funduszy własnych, w istotnym stopniu zależy od relacji pomiędzy przychodami uzyskiwanymi z aktywów i kosztami finansujących je pasywów.

Zarządzanie bilansem, którego głównym składnikiem są środki zdeponowane przez Klientów nakłada na Bank obowiązek szczególnej dbałości o taką jego strukturę, która zapewniałaby dobrą płynność Banku przy jednoczesnym możliwie wysokim zwrocie z kapitału. Optymalizowanie zarządzania aktywami i pasywami przyczynia się do osiągnięcia stałego i równomiernie rosnącego strumienia dochodu odsetkowego oraz zapewnienia płynności Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mającej na celu osiągnięcie założonej rentowności i założonego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań przez Bank.

Celami strategicznymi są ponadto:

- 1) utrzymanie poziomu płynności zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach,
- 2) utrzymywanie nadwyżki płynności, złożonej z wolnych od obciążeń, wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
- 3) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości,
- 4) optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.

Bank, prowadząc działalność obciążoną ryzykiem, dąży do utrzymywania racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. Nadwyżki środków pieniężnych Bank lokuje w zakup bonów pieniężnych NBP, obligacji skarbu państwa oraz deponuje środki w Banku Zrzeszającym.

46.4. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości Pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej (testowanie na trzech poziomach).

Ryzyko operacyjne jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, natomiast wyłącza się z niego ryzyko reputacji i strategiczne.

Na ryzyko operacyjne składają się, w szczególności :

- 1) ryzyko technologiczne i techniczne - związane ze stosowaniem nieadekwatnej, zawodnej lub źle wdrożonej technologii lub nieodpowiednim działaniem systemów teleinformatycznych, adekwatnością sprzętu i oprogramowania do rodzaju i skali prowadzonej działalności, działaniem urządzeń telekomunikacyjnych, dostawami kluczowych usług (np. energii elektrycznej, usług telekomunikacyjnych),
- 2) ryzyko oszustw lub błędów wewnętrznych - związane z oszustwami księgowymi, kradzieżami dokonywanymi przez Pracowników, wykorzystywaniem informacji poufnych, nadużyciami w zakresie wykonywania czynności bankowych w imieniu i na rzecz Banku itp.,
- 3) ryzyko oszustw zewnętrznych - związane z kradzieżami, napadami rabunkowymi, procederem „prania brudnych pieniędzy”, fałszerstwami czeków i kart płatniczych, przestępstwami komputerowymi itp.,
- 4) ryzyko kadrowe - związane z brakiem odpowiednich kwalifikacji u Pracowników w odniesieniu do rodzaju i skali prowadzonej działalności przez Bank, brakiem identyfikacji Pracowników z Bankiem, niezamierzonymi lub celowymi działaniami Pracowników na szkodę Banku,
- 5) ryzyko działalności operacyjnej - związane z niewłaściwym przygotowaniem nowych produktów i usług, problemami Klientów z dostępem do swoich rachunków bankowych, błędami informacji i danymi, niewłaściwą obsługą Klientów przez Pracowników, nieprzewidłowo ustalonymi limitami wewnętrznymi, błędami proceduralnymi,
- 6) ryzyko księgowe - związane z ewidencjonowaniem transakcji w sprzeczności z przyjętymi przez Bank zasadami prowadzenia rachunkowości,
- 7) ryzyko transakcyjne - związane z rodzajem lub wielkością transakcji, niewłaściwą dokumentacją, nieuzasadnioną kompensacją sald, błędną realizacją transakcji itp.,
- 8) ryzyko prawne - związane z nieadekwatnością zapisów kontraktowych (np. brak odpowiednich regulacji, błędne regulacje wewnętrzne, błędy prawne w zawieranych umowach) lub zmianami w otoczeniu prawnym (np. zmiany w przepisach, brak stabilności otoczenia regulacyjnego),
- 9) ryzyko funkcjonowania organizacji – np. związane z: nieprzestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, funkcjonowaniem związków zawodowych i organizacji pracowniczych, nieadekwatną informacją zarządczą, niewłaściwym planowaniem, przestarzałymi mechanizmami zarządzania, niedostosowaniem struktury organizacyjnej do skali działalności Banku,
- 10) ryzyko materialne i losowe - związane z utratą wartości aktyw materialnych w wyniku uszkodzenia bądź zniszczenia (terroryzm, wandalizm, kataklizmy),
- 11) ryzyko związane ze zlecaniem informacji na zewnątrz - związane z korzystaniem z usług podmiotów trzecich (outsourcing),

- 12) ryzyko zaniedbania kontroli – związane z wadliwym funkcjonowaniem mechanizmów kontroli wewnętrznej bądź brakiem kontroli i oceny systemu zarządzania ryzykiem,
- 13) ryzyko relacji ze środowiskiem biznesowym – związane z relacjami z Klientami, Członkami Banku, instytucjami nadzorczymi i innymi osobami trzecimi.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w części dotyczącej ryzyka prawnego i ryzyka braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwa ochrona interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie / dostosowywanie procedur bankowych oraz kontrolę ich przestrzegania, administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat, jak również zapewnienie odpowiedniego wsparcia informatycznego, szkoleń oraz możliwości korzystania z zewnętrznego wsparcia prawnego.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko modeli jest dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, monitoring strat w ramach prowadzonego rejestru ryzyka operacyjnego, walidacja modeli i administrowanie nimi w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko systemów informatycznych i ich bezpieczeństwo, jest systematyczne dostosowywanie systemów informatycznych do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród Pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na poziomie akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku. Poprzez akceptowalny poziom ryzyka rozumie się utrzymanie poziomu rocznej straty operacyjnej netto w wysokości objętej limitami.

Cele szczegółowe w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym to:

- 1) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
- 2) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka, Zarządzanie ryzykiem operacyjnym może się przyczynić do :
 - 1) zmniejszenia potencjalnie grożących dla Banku strat zarówno finansowych, jak i niefinansowych (w wyniku usprawniania w procesie ciągłym procedur i procesów bankowych),
 - 2) utrzymania ryzyka operacyjnego na bezpiecznym, akceptowalnym poziomie (poprzez identyfikację obszarów generujących straty bądź nadmierne koszty oraz podjęcie działań profilaktycznych),
 - 3) funkcjonowania Banku bez konieczności uruchamiania planów awaryjnych,
 - 4) polepszenia bezpieczeństwa Klientów i Banku oraz wzrostu zaufania Klientów do Banku,
 - 5) zapewnienia bardziej niezawodnej działalności Banku jako całości,
 - 6) wzrostu wiarygodności Banku jako instytucji zaufania publicznego.

46.5. Ryzyko koncentracji zaangażowań.

Bank uznaje, że ryzyko wynikające z koncentracji zaangażowań w procesie obliczania kapitału regulacyjnego potencjalnie nie jest w pełni zidentyfikowane i w konsekwencji może nie w pełni być pokryte wymogiem kapitałowym ustalonym w Filarze I .

W zakresie ryzyk Filaru II, Bank bada istotność ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

- 1) koncentracji dużych zaangażowań,
- 2) koncentracji w sektor gospodarki,
- 3) koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
- 4) koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

46.6. Ryzyko rezydualne

Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest zapewnienie skuteczności technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Realizacja celu zapewniana jest przez wprowadzenie w Banku procedur zarządzania ryzykiem rezydualnym, umożliwiających kontrolowanie ryzyka, na które narażony może być Bank w związku ze stosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego pod warunkiem, że ekspozycja kredytowa, w stosunku do której Bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie będzie generować kwoty ważonej ryzykiem, wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.

46.7. Ryzyko biznesowe

Jest to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. W ramach ryzyka biznesowego, Bank wyróżnia następujące rodzaje ryzyka:

- a) wyniku finansowego – jest to ryzyko wynikające z niewłaściwej dywersyfikacji źródeł osiąganego wyniku finansowego (zysku) lub niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności na poziomie wynikającym np. z zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą planów finansowych – generowanie zysku na nieodpowiednim poziomie skutkować może ograniczeniem skali działalności Banku, ze względu na spadek możliwości efektywnego wzrostu funduszy własnych zabezpieczających podejmowane ryzyka,
 - b) ryzyko strategiczne – jest to obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz konsekwencji na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy), wynikające ze zmian w otoczeniu biznesowym oraz z podejmowania niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany,
 - c) ryzyko otoczenia ekonomicznego (cyklu gospodarczego) – jest to ryzyko wynikające z nieuwzględnienia przez wewnętrzne modele oceny ryzyka kredytowego wpływu cyklu gospodarczego, co wyznacza potrzebę wykonywania prognostycznych testów warunków skrajnych, identyfikujących możliwe zdarzenia lub zmiany w warunkach rynkowych, które mogą niekorzystnie wpłynąć na Bank,
 - d) ryzyko regulacyjne - jest to obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz konsekwencji na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy), wynikające ze zmian warunków prawnych prowadzenia działalności,
- Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka, wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

47. Informacje dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych:

47.1. Na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej, w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności:

Oceny ryzyka stopy procentowej dokonano dla portfela bankowego, ponieważ Bank nie zakwalifikował żadnych operacji do portfela handlowego. Ryzyko stopy procentowej na dzień bilansowy utrzymywało się na umiarkowanym poziomie. Nie zaobserwowano wzrostu poziomu ryzyka stopy procentowej w 2018 roku. Żaden z limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej nie przekroczył granic określonych w regulacjach Banku. Wysokość limitów jest dostosowana do skali i profilu ryzyka ponoszonego przez Bank i w wystarczającym stopniu ograniczają ryzyko stopy procentowej. Analiza ryzyka stopy procentowej dokonywana jest w okresach miesięcznych.

Limity ograniczające ryzyko stopy procentowej na dzień 31.12.2018 roku wyniosły:

- 1) Limit dopuszczalnej zmiany dochodu odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy - 1,16%.
- 2) Limit marży odsetkowej netto – 3,51%.
- 3) Limit wcześniejszych spłat kredytów – 0,05%.
- 4) Limit na skumulowaną lukę niedopasowania terminów przeszacowania dla pozycji aktywów i pasywów – 19,64%.

Wyniki testów warunków skrajnych.

Na dzień 31.12.2018 roku Bank przeprowadził testy warunków skrajnych w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej:

1) Ocenę wpływu zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych – testy wykazały, że przy zmianie oprocentowania o 200 punktów bazowych nastąpiło obniżenie dochodu odsetkowego o 205 tys. zł, co stanowi 0,85% funduszy własnych oraz 2,32 % wyniku odsetkowego założonego do uzyskania na dzień 31.12.2018 roku.

2) Ryzyko bazowe:

a) przy spadku stóp procentowych zmiana oprocentowania aktywów jest wyższa o 35 punktów bazowych niż pasywów (aktywa – spadek stóp o 85 punktów bazowych, pasywa – spadek stóp procentowych o 50 punktów bazowych) – dochód odsetkowy uległby obniżeniu o 1 248 tys. zł, co stanowi 5,18% funduszy własnych oraz 14,09% wyniku odsetkowego założonego do uzyskania na dzień 31.12.2018 roku,

b) przy wzroście stóp procentowych zmiana oprocentowania aktywów jest o 35 punktów bazowych niższa od pasywów (aktywa – wzrost stóp o 15 punktów bazowych, pasywa – wzrost stóp o 50 punktów bazowych) – dochód odsetkowy uległby zwiększeniu o 10 tys. zł.

Wyszczególnienie:	Terminy przeszacowania:							
	Razem:	<=1 dzień	> 1 dzień <=1 miesiąc	> 1 miesiąc <=3 miesiące	>3 miesiące <=6 miesięcy	> 6 miesięcy <= 1 rok	> 1 rok <= 3 lata	> 3 lata
Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	286 898	147 222	129 374	804	268	6 467	1 040	1 723
Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	282 168	36 422	223 528	9 418	4 386	8 099	315	-

47.2 Na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumy wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi, pomniejszone o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą kalkulacji wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe:

Kredyty ogółem na koniec 2018 roku wyniosły 199 600 tys. zł (dynamika r/r – 92,32%), w tym ekspozycje zagrożone wyniosły 56 330 tys. zł (dynamika r/r - 101,70%). Wskaźnik jakości kredytów wyniósł 28,22%.

Struktura należności zagrożonych przedstawiała się następująco:

- 1) Poniżej standardu – 14 139 tys. zł (dynamika r/r - 71,31%)
- 2) Wątpliwe – 15 017 tys. zł (dynamika r/r – 128,86%)
- 3) Stracone – 27 174 tys. zł (dynamika r/r - 113,67%)

Rezerwa na ryzyko ogólne nie uległa zmianie w stosunku do 2017 roku i wyniosła 1 600 tys. zł. Nie zachodziła konieczność tworzenia rezerw celowych związanych z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii Normalne i Pod obserwacją, gdyż wysokość wymaganego poziomu rezerw wyniosła odpowiednio 260 tys. zł i 38 tys. zł (1,5% kredytów detalicznych w kategorii Normalne, pozostałe w kategorii Pod obserwacją) i nie przekroczyła dopuszczalnej kwoty pomniejszeń tj. 25% rezerw na ryzyko ogólne 400 tys. zł. Udział rezerw celowych w ekspozycjach zagrożonych na dzień 31.12.2018 roku wyniósł 37,76% i zwiększył się w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2017r. o 2,62 p.p.

Na koniec 2018 roku wielkość wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe wyniosła 12 797 tys. zł i w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się o 1 986 tys. zł tj. o 13,43%. W relacji do funduszy własnych wielkość wymogu stanowi 53,15%.

Do wyznaczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank przyjął metodę standardową. Zasady obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określa Instrukcja „Segmentacja ekspozycji i wagi ryzyka w Warmińskim Banku Spółdzielczym” przyjęta Uchwałą Zarządu nr 181(O)2018 z dnia 28 grudnia 2018 roku. Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej.

Wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej, a w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych jest równa ekwiwalentowi bilansowemu ekspozycji.

Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonego pozabilansowego zobowiązania warunkowego oblicza się jako iloczyn nominalnej wartości zobowiązania i procentowej wagi ryzyka produktu przypisanej zgodnie z klasyfikacją:

1) Waga ryzyka produktu – 20%:

- a) gwarancje przetargowe i zabezpieczenia należytego wykonania umowy,
- b) niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, gwarancji) z pierwotnym terminem zapadalności do jednego roku włącznie.

2) Waga ryzyka produktu – 50%:

- a) niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, gwarancji) z pierwotnym terminem zapadalności powyżej jednego roku.

Przy aktualnym profilu ryzyka Banku za istotne uważa się następujące kategorie ekspozycji:

- 1) Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych
 - a) waga ryzyka 0%:
 - ekspozycje wynikające z należności z tytułu podatków płaconych na rzecz Skarbu Państwa,
 - aktywa stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych, które zostały ulokowane w skarbowych papierach wartościowych,
 - bony skarbowe,
 - obligacje Skarbu Państwa,
 - bony pieniężne NBP.
 - b) waga ryzyka 250%:
 - aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
- 2) Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych (Urzędy Marszałkowskie, Urzędy Powiatowe, Urzędy Gminne, oraz jednostki samorządu terytorialnego) - waga ryzyka 20%
- 3) Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego – waga ryzyka 100%

Do tej ekspozycji Bank zalicza:

 - a) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
 - b) zakłady budżetowe tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego np. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych tworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego,
 - c) samorządowe osoby prawne (ośrodki kultury, biblioteki publiczne).
- 4) Ekspozycje wobec instytucji finansowych:
 - a) środki ulokowane w Banku Zrzeszającym,
 - b) ekspozycje z tytułu rezerwy obowiązkowej.

Bank na podstawie indywidualnej zgody KNF w odniesieniu do ww. ekspozycji Bank stosuje wagę ryzyka 0%.
- 5) Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – waga ryzyka 100%.

Do tej ekspozycji Bank zalicza ekspozycje wobec przedsiębiorstw lub osób fizycznych, które nie spełniają warunku zaliczenia do ekspozycji detalicznych. Do tej kategorii zaliczane są również ekspozycje wobec instytucji niekomercyjnych stanowiących odrębne osoby prawne działające na rzecz gospodarstw domowych za wyjątkiem wspólnot mieszkaniowych.
- 6) Ekspozycje detaliczne – waga ryzyka 75%.

Do tej ekspozycji Bank zalicza osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczą, przedsiębiorstwa indywidualne, osoby prowadzące gospodarstwa rolne oraz wspólnoty mieszkaniowe. Bank ostrożnościowo przyjął, że łączna kwota zobowiązań klienta lub grup powiązanych klientów wobec Banku nie może przekraczać 2 000 000 zł, określoną jako sumę ekspozycji bilansowych i pozabilansowych brutto.
- 7) Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkaniowej – waga ryzyka 35%.
- 8) Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania.

Do tej kategorii Bank zalicza, gdy zwłoka w wykonaniu przez dłużnika wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Banku przekracza 90 dni, zakwalifikowanie ekspozycji bilansowych i pozabilansowych do wyższej kategorii tj. poniżej standardu, wątpliwej lub straconej.

 - a) Waga ryzyka 100% - jeżeli utworzono rezerwę celową w wysokości nie niższej niż 20% wartości brutto.
 - b) Waga ryzyka 150% - jeżeli utworzono rezerwę celową w wysokości poniżej 20% wartości brutto.
- 9) Ekspozycje kapitałowe – waga ryzyka 100%.

Do tej kategorii Bank zalicza akcje Banku BPS oraz udział Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
- 10) Inne ekspozycje
 - a) Waga ryzyka 0%:
 - gotówka w kasie
 - monety kolekcjonerskie
 - b) Waga ryzyka 20%:
 - rozliczenia międzybankowe
 - c) Waga ryzyka 100%:
 - środki trwałe,
 - aktywa do zbycia,
 - rozrachunki z kontrahentami.

(w zł)

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji:	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem:	Wymóg kapitałowy:
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	35 743 838	808 635	64 690,80
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	45 411 044	9 082 209	726 576,72
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	239 439	239 439	19 155,12
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	81 153 246	-	-
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	39 540 766	31 297 267	2 503 781,36
Ekspozycje detaliczne	57 546 738	38 152 241	3 052 179,28
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 970 545	2 718 945	217 515,60
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	42 727 727	55 064 966	4 405 197,28
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-	-
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	-	-	-
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	3 432 397	3 432 397	274 591,76
Inne pozycje	26 667 856	19 215 329	1 537 226,32
RAZEM:	340 433 596	160 011 428	12 800 914,24

47.3. Wartość zabezpieczeń prawnych oraz innych pozycji wpływających na pomniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Wartość zabezpieczeń prawnych oraz innych pozycji wpływających na pomniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego. W 2018 roku wynosiła 300 809 zł.

48. Analiza wiekowa przeterminowanych na dzień bilansowy wszystkich rodzajów aktywów finansowych w podziale na aktywa finansowe, w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości, i pozostałe aktywa:

(w zł)

Wyszczególnienie:	Aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości:	Rezerwa celowa/Odpis aktualizujący:	Aktywa finansowe bez rozpoznanej utraty wartości:	Rezerwa celowa/Odpis aktualizujący:
Nieprzeterminowane	28 107 577,33	3 727 634,70	139 324 334,30	-
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	418 124,46	67 264,25	1 417 572,96	-
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	1 813 293,33	1 070 685,30	1 151 313,10	-
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	4 848 235,22	3 159 548,06	11 515,20	-
Przeterminowane > 180 dni <= 1 rok	5 477 572,79	2 797 662,69	-	-
Przeterminowane > 1 roku	20 640 560,23	14 492 771,07	-	-

49. **Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez Bank umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie dotyczy.**

50. **Informacje o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej – NIE DOTYCZY.**

51. **Informacje o sekurytyzacji aktywów Banku – NIE DOTYCZY.**

52. **Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych:**

52.1. **Określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów środków pieniężnych, w tym ich strukturę na początek i koniec okresu sprawozdawczego:**

(w zł)

Wyszczególnienie:	Stan na 31.12.2017 r.		Stan na 31.12.2018 r.	
	Wartość w zł:	Struktura w %:	Wartość w zł:	Struktura w %:
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	6 382 434,96	39,66	6 448 016,68	39,25
Należności od sektora finansowego w rachunku bieżącym	9 711 267,36	60,34	9 979 582,54	60,75
RAZEM:	16 093 702,32	100,00	16 427 599,22	100,00

52.2. Wyjaśnienie na temat przyjętego podziału działalności na operacyjną, inwestycyjną i finansową:

Działalność operacyjna - jest to podstawowy rodzaj działalności Banku oraz inne rodzaje działalności niezaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Działalność inwestycyjna – jest to działalność, której przedmiotem jest nabywanie lub zbywanie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, długoterminowych inwestycji, krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkie związane z tym koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Działalność finansowa - jest to działalność, której przedmiotem jest pozyskiwanie innych, niż działalność operacyjna, źródeł finansowania, w tym także zwiększających kapitał własny, lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty.

52.3. Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków do pozycji: "Pozostałe korekty", "Pozostałe wpływy" i "Pozostałe wydatki", których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności – NIE WYSTĘPUJE.

52.4. Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych - NIE WYSTĘPUJE.

53. **Informacje w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie Banku z inną jednostką - NIE DOTYCZY.**

54. **Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji - NIE DOTYCZY.**

55. **Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów, zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenionych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego – NIE DOTYCZY.**

56. **Informacje o towarach giełdowych klientów w ujęciu wartościowym i ilościowym - NIE DOTYCZY.**

57. **Informacje, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy.**

57.1. Bank w roku 2011 wygenerował stratę i od tego czasu realizował program postępowania naprawczego. Ostatni program został sporządzony za okres 2016-2018. W związku z nowelizacją przepisów ustawy Prawo bankowe, ustawą z dnia 10 czerwca 2016r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji banki zostały zobowiązane do opracowania planów naprawy. Plan naprawy Warmińskiego Banku Spółdzielczego został zatwierdzony uchwałą Nr 4/5/2018 Rady Nadzorczej Warmińskiego Banku Spółdzielczego z dnia 25 czerwca 2018 roku, a następnie zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 18.09.2018 roku.

Dodatkowo dla potrzeb przystąpienia do Systemu Ochrony Bank sporządził Wewnętrzny Plan Naprawy, który został zaakceptowany przez Spółdzielnię Uchwałą Nr 17/12/2018 z dnia 12.12.2018r.

57.2. Pomimo intensywnych działań windykacyjnych nadal występują trudności w odzyskiwaniu należności w większości niezależne od Banku. Przewlekłe procedury upadłościowe i windykacyjnych wydłużają bardzo znacznie odzyskanie środków od dłużników. Bank oczekuje na wpływ środków uzyskanych z egzekucji, które leżą w depozytach sądowych:

- 1) modulo 1003522 - kapitał 1 258 200,00 zł, odsetki 668 954,29 zł - od 10.07.2014r. postępowanie upadłościowe obejmowało likwidację majątku upadłego. W 2017 roku zostały sprzedane części nieruchomości. Zgodnie z postanowieniem Sądu z dnia 2 stycznia 2019r. w planie podziału dla Banku wskazano kwotę 1 690 895,59 zł,
- 2) modulo 1001977 - kapitał 2 798 518,00 zł (kredyt udzielony w konsorcjum, Bank ma zabezpieczenie na nieruchomości zabudowanej hotelem) - wg informacji uzyskanej od syndyka masy upadłościowej podpisano wstępną umowę na sprzedaż hotelu na kwotę 24 mln zł z odroczoną płatnością do 2020 roku. Na dzień 31.12.2018r. wysokość utworzonej rezerwy wynosi 1 825 915,00 zł,
- 3) modulo 6098124 - kapitał 5 679 880,00 zł. Postępowanie likwidacyjne prowadzi syndyk od 2015 roku - brak wpływów. Na dzień 31.12.2018 roku. Wysokość utworzonej rezerwy wynosi 5 215 630,00 zł, w tym w roku 2018 utworzono rezerwę na kwotę 572 585,00 zł,
- 4) modulo 2974 - kapitał 369 000,00 zł. W roku 2017 komornik sprzedał nieruchomość. Z tytułu sprzedaży nieruchomości środki wpłynęły w dniu 18.01.2019r. w kwocie 364 823,48 zł,
- 5) modulo 1007722 - kapitał 2 767 134,27 zł, utworzona rezerwa w wysokości 1 333 500,00 zł, w tym w roku 2018 utworzono na kwotę 1 109 400,00 zł. W dniu 4 stycznia 2019r. Wpłynęły środki z tytułu sprzedaży nieruchomości w kwocie 450 000,00 zł,
- 6) modulo 1066745 - ekspozycja pozabilansowa - kapitał 1 838 000,00 zł. W dniu 21.01.2019r. Bank otrzymał kserokopię postanowienia Sądu Rejonowego w Szczytnie I Wydziału Cywilnego z dnia 23.11.2018r. zatwierdzającego projekt podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości wraz z kserokopią planu podziału. Łącznie na rzecz Banku przyznana została kwota 537 430,35 zł.

57.3. Bank od 2012 roku był w sporze z Izbą Celną. Izba Celna w roku 2013 nałożyła na Bank kary pieniężne z tytułu organizowania lokat promocyjnych, które organ administracyjny uznał za podlegające pod ustawę o grach hazardowych. Bank w latach 2010-2011 Uchwałami Zarządu wprowadził promocje wkładów terminowych: Lokata Brylantowa; Opoka 35; Start po stypendium; Lokata 35; Lokata Diamentowa. Kary pieniężne nałożono w łącznej kwocie 3 792 555,60 zł, na które do końca 2017 roku została utworzona rezerwa w 100%.

Przed otrzymaniem ostatecznej decyzji co do słuszności nałożonej kary, Bank na poczet spornej należności wpłacił w 2017 roku kwotę 202 555,60 zł. Następne płatności następowały systematycznie od miesiąca lutego 2018r. Ostatecznie została przysądzona

kara. Po uwzględnieniu wpłat Naczelnik Urzędu Skarbowego w Olsztynie na prośbę Banku wydał Decyzję Nr 2813-SEW1.4268.30.2018 z dnia 29 sierpnia 2018 roku w sprawie rozłożenia na 12 rat zapłatę kar pieniężnych płatnych od dnia 20.09.2018r. do dnia 20.08.2019r. w kwocie łącznej 1 584 331,80 zł, wraz z należnymi odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 496 395,00 zł i ustalił opłatę prolongacyjną w kwocie 44 028,00 zł. Bank w roku 2018 utworzył w pełnej wysokości rezerwę na należne odsetki oraz opłatę prolongacyjną.

57.4. Bank od 2016 roku był w sporze z Lokalną Grupą Działania "Warmiński Zakątek w Dobrym Mieście" Przedmiotem sporu była transakcja nieautoryzowana w kwocie 115 000,00 zł. Bank na sporną kwotę w 2018 roku utworzył rezerwę w wysokości 100%. Dnia 8 listopada 2018r. Sąd Okręgowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy wydał wyrok o zapłatę zasądzając na niekorzyść Banku. Bank przekazał na rzecz Klienta łącznie kwotę 138 292,26 zł. W miesiącu styczniu 2019 roku Bank złożył wniosek do ubezpieczyciela o wypłacenie szkody. W dniu 14.02.2019r. została zawarta ugoda w sprawie wypłaty odszkodowania w kwocie 90 000,00 zł, która została wypłacona Bankowi w dniu 22 lutego 2019r.

57.5. Dnia 14.06.2017 roku została zawarta umowa cesji wierzytelności z Bankowym Centrum Windykacyjnym Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest sprzedaż wierzytelności straconych z odroczonym terminem płatności w kwocie 1 951 491,00 zł, na które Bank utworzył odpis aktualizacyjny w 2017 roku na całą kwotę. Z tytułu zawartej umowy Bank ponosi koszty obsługi: due diligence miesięcznie w wysokości 3 224,98 zł (45 rat). Umowa nie gwarantuje wymiernych korzyści w trakcie jej obowiązywania, rodzi bardzo poważne negatywne skutki formalno - prawne i ekonomiczne w przypadku zwrotu sprzedanych wierzytelności po okresie 5 lat, w tym w wyniku ewentualnego przedawnienia roszczeń Banku. Mając na uwadze zidentyfikowane zagrożenia, Bank czyni działania o rozwiązanie umowy, m.in. wystąpił w tej sprawie o pomoc do SSOZ BPS.

- 57.6.** W dniu 06.12.2018 roku Warmiński Bank Spółdzielczy został członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony BPS. Do korzyści z tytułu uczestnictwa w Systemie Ochrony należy zaliczyć:
- 1) zwolnienie z części opłat wnoszonych na rzecz BFG, tj. 50% opłaty rocznej oraz 100% opłaty ostrożnościowej; kwoty te zasilają rachunek Funduszu Zabezpieczającego, który ma na celu zapewnienie płynności i wypłacalności każdemu uczestnikowi,
 - 2) możliwość ubiegania się o pożyczkę z BFG w ramach Funduszu Restrukturyzacji Banków Spółdzielczych, na pokrycie kosztów związanych z uczestnictwem w Systemie Ochrony; maksymalna kwota pożyczki wynosi 218 tys. zł i przeznaczona jest na finansowanie kosztów poniesionych w związku z przystąpieniem do SSOZ; pożyczka podlega umorzeniu po potwierdzeniu poniesionych nakładów;
 - 3) wspólne wypełnienie norm LCR dla uczestników Systemu Ochrony;
 - 4) niepomniejszanie funduszy własnych o zaangażowanie w kapitały Banku BPS SA - po przystąpieniu do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS nasz Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o niepomniejszanie funduszy własnych o zaangażowanie w kapitały Banku BPS SA, zgodnie z art. 49 ust. 3 lit a, ppkt (i) Rozporządzenia. KNF zaakceptował wniosek Banku w dniu 28.12.2018 roku. Działanie to, pozwoliło na zwiększenie kwoty funduszy własnych Banku.
- 57.7. Komisja Nadzoru Finansowego w piśmie z dnia 29.05.2018 roku zobowiązała Bank do sporządzenia planu ochrony kapitału z uwagi, że Bank nie spełniał wymogu połączonego bufora, zdefiniowanego w art. 55 ust. 4 z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. z 2017r., poz. 1934, Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym). Na dzień 31.12.2017 roku z uwagi na istotne pomniejszenie funduszy własnych Banku o wysokość straty bilansowej w wysokości 18 077 tys. zł, współczynniki adekwatności kapitałowej ukształtowały się poniżej poziomu obowiązującego banki w 2018 roku tj. CET 1 – 9,375%, T1 – 10,875% i TCR – 12,875%. Współczynniki Banku według stanu na dzień 31.12.2017 roku wyniosły: CET 1 – 9,54%, T1 – 9,54% i TCR – 9,98%.
- Bank opracował Plan Ochrony Kapitału (dalej: POK), w którym zostały przedstawione działania mające na celu osiągnięcie wymaganego poziomu współczynników kapitałowych i kolejno w związku z przystąpieniem Banku do SSOZ został opracowany skorygowany POK. Plan Ochrony Kapitału Banku oraz skorygowany Plan Ochrony Kapitału Banku był przedmiotem analizy UKNF. Przeprowadzona przez UKNF analiza POK wykazała, że uwzględnia on elementy wskazane w art. 61 ust. 1 Ustawy o Nadzorze makroostrożnościowym tj:
- 1) przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans,
 - 2) środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych,
 - 3) plan podwyższenia funduszy własnych w celu osiągnięcia zgodności z wymogiem połączonego bufora i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.
- Komisja Nadzoru Finansowego w piśmie nr DBS-W3.7111.297.2018.ES z dnia 12 marca 2019 roku zatwierdziła Plan Ochrony Kapitału Banku, przyjęty Uchwałą Zarządu nr 152(O)2018 z dnia 10.12.2018 roku.
- 57.8. Bank uzyskał w dniu 23.03.2018 r. zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na wprowadzenie do Statutu zapisów zgodnych z art. 10c znowelizowanej Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 613), tak aby fundusz udziałowy spełniał wymogi określone w art. 28 – 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012. Zmiany te zostały zatwierdzone przez Zebranie Przedstawicieli Banku w dniu 29.06.2018 r. Wpis do KRS nastąpił w dniu 09.11.2018 r. Zmiany w Statucie Banku umożliwiają zaliczenie do Kapitału Tier 1 funduszu udziałowego objętego do dnia 28.06.2013 roku. Zaliczenie udziałów opłaconych po tym dniu do Kapitału Tier 1 wymaga uzyskania zgody KNF.
- 57.9. W związku z przystąpieniem do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o niestosowanie wymogów określonych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenia, polegających przypisywaniu wag ryzyka w odniesieniu do ekspozycji wobec innych uczestników tego Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych w Tier I oraz pozycji w Tier II, zgodnie z art. 113 ust. 7 Rozporządzenia. KNF zaakceptował wniosek Banku w dniu 28.12.2018 roku. Pozwala to na stosowanie wagi ryzyka 0% wobec lokat w BPS SA. Oznacza to, że bez względu na to, czy wolne środki ulokowane będą w bony pieniężne, czy w lokaty w BPS S.A. objęte są wagą ryzyka 0%.

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Główny Księgowy - Ludwika Dębiec-Czasnoję

.....
(imię, nazwisko i podpis osoby,
której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych)

Zarząd Warmińskiego Banku Spółdzielczego

Prezes Zarządu Katarzyna Siemaszko

Wiceprezes Zarządu Barbara Szmit

Wiceprezes Zarządu Agata Gąsowska

Wiceprezes Zarządu Piotr Koprucki

Jonkowo, 17-05-2019

(miejsce i data sporządzenia) pieczęć firmowa